

Lapse turvalisus

Jako Salla
Justiitsministeerium

LÕK kohustab lapsi kaitsma igasuguse väärkohtlemise eest

Artikkel 19

1. Osalisriigid rakendavad kõiki seadusandlikke, administratiivseid, sotsiaalseid ja haridusalaseid abinõusid, et **kaitsta last igasuguse füüsilise ja vaimse vägivalla, ülekohtu või kuritarvituse, hooletussejätmise, hooletu või julma kohtlemise või ekspluateerimise, kaasa arvatud seksuaalse kuritarvituse eest**, kui laps viibib vanema(te), seadusliku hooldaja või seaduslike hooldajate või mõne teise lapse eest hoolitseva isiku hoole all.

2. Niisugused kaitseabinõud peaksid hõlmama tõhusaid vahendeid sotsiaalprogrammide ellurakendamiseks, mis tagaksid vajaliku toetuse lapsele ja nendele, kes tema eest hoolitsevad, samuti ka muude eelpool nimetatud lapse väärkohtlemise juhtude vältimise, kindlakstegemise, neist teatamise, nendele osutamise, nende uurimise, käsitlemise ja järelmenetluse ning vajadusel kohtuliku sekkumise.

Lapse väärkohtlemisest või selle kahtlusest tuleb teatada

- Abivajavast lapsest teatamine
 - Kohustus teavitada
 - Iga lapsel pole usaldusväärset täiskasvanut
 - 58% võimalikku abivajavat last näinud täiskasvanutest teatas kellelegi
- Lapsed vägivallaohvritena
 - Perevägivald
 - Seksuaalvägivald
 - Koolikiusamine

LÕK kohustab last kaitsma igasuguse seksuaalse väärkohtlemise eest

Artikkel 34

Osalisriigid kohustuvad kaitsma last igasuguse seksuaalse ekspluateerimise ja seksuaalse ärakasutamise eest. Selleks võtavad osalisriigid tarvitusele vastavad riiklikud, kahe- ja mitmepoolsed abinõud vältimaks:

- a) lapse ahvatlemist või sundimist osalema ükskõik millises ebaseaduslikus seksuaaltegevuses;
- b) lapse kasutamist prostituudina või mõnel muul ebaseaduslikul seksuaalsel eesmärgil;
- c) laste kasutamist pornograafilistes etendustes ja materjalides.

Seksuaalne ärakasutamine internetis on seotud teadmatusega

- Virtuaalsest kogemusest reaalsele ohvriteni. Näiline turvalisus.
- Peaaegu iga kümnen dat Eesti last on internetis ahvatletud rääkima seksiga seotud teemadel või on neile saadetud seksuaalse tegevusega seotud pilte või sõnumeid.
- Vanemad ei jälgi piisavalt laste tegevust internetis. Tehniliste võimalustega peavad kaasas käima ka teadmised ja oskused.

LÕK seab piirangud laste karistamisele

Artikkel 37

Osalisriigid kindlustavad, et:

a) ükski laps ei satuks piinamise või mõne muu julma, ebainimliku või alandava kohtlemise või karistuse ohvriks. Alla 18aastasele kuriteo toime pannud isikule ei kohaldata surmanuhtlust ega eluaegset vanglakaristust ilma vabanemisvõimaluseta;

b) üheltki lapselt ei või ebaseaduslikult või meelevaldselt võtta tema vabadust.

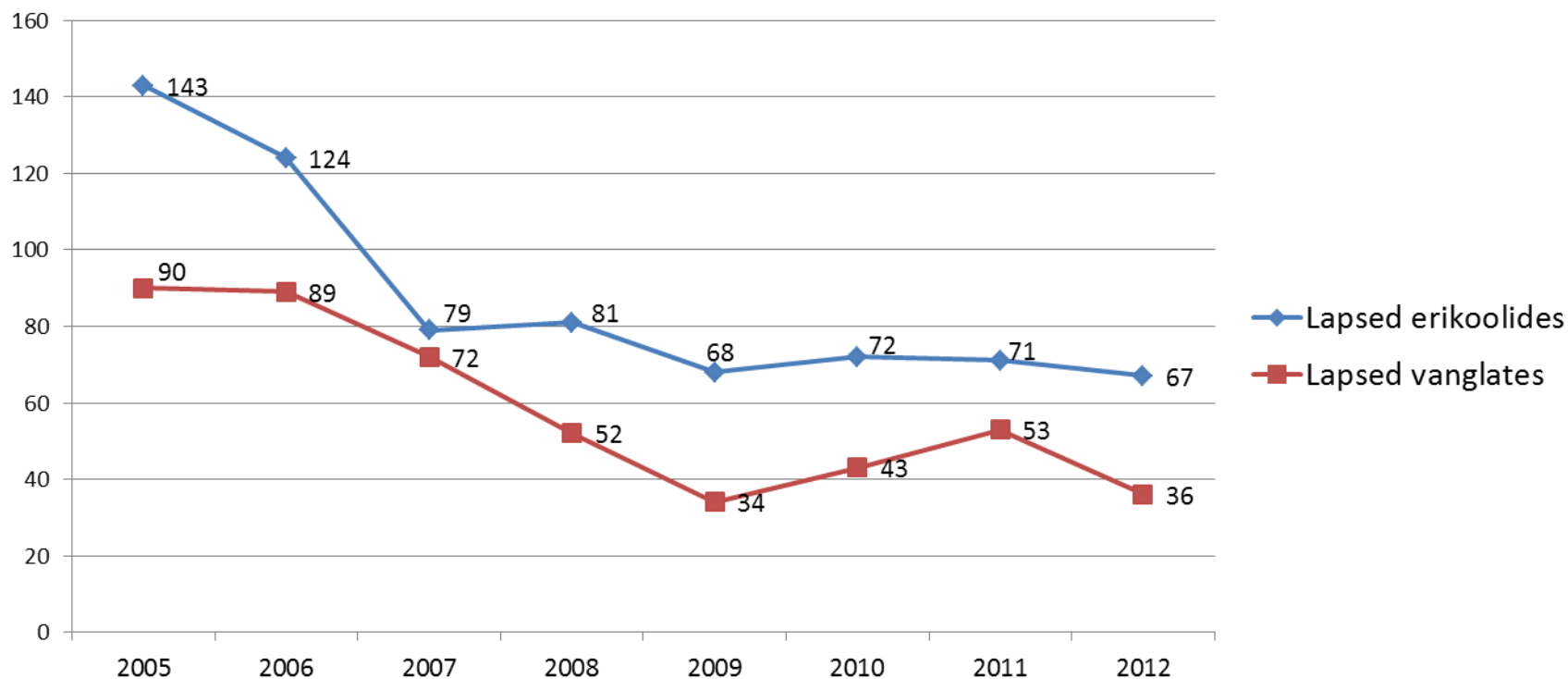
Lapse vahi alla võtmine, kinnipidamine või vangistamine peab olema kooskõlas seadustega ja seda rakendatakse ainult viimase abinõuna ja võimalikult lühiajaliselt;

c) iga vabadusest ilma jäetud last tuleb kohelda inimlikult ja lugupidamisega üksikisiku sünnipärase inimväarikuse vastu viisil, mis arvestaks selleealise isiku vajadusi. Iga laps, kellelt on võetud vabadus, lahutatakse täiskasvanutest juhul, kui see pole lapse huvidega vastuolus, ja talle jääb õigus säilitada kontakt oma perekonnaga kirjavahetuse ja kokkusaamiste kaudu, välja arvatud eriolukordades;

d) igal vabaduse kaotanud lapsel on õigus viivitamatult saada seaduslikku ja muud vajalikku abi ning tal on õigus vaidlustada vabadusekaotuse seaduslikkust kohtu või teiste kompetentsete, sõltumatute ja erapooletute ametivõimude ees ja nõuda asja viivitamatut otsustamist.

Laste arv erikoolides ja vanglates väheneb

LÕK rõhutab laste kriminaalvastutuse puhul inimväärikat kohtlemist

Artikkel 40

1. Osalisriigid tunnustavad, et igal lapsel, keda kahtlustatakse, süüdistatakse või kes leitakse süüdi olevat kriminaalseaduse rikkumises, on õigus sellisele kohtlemisele, mis arvestab lapse väarikustunnet ja väärtushinnanguid, suurendab lapse austust inimõiguste ja teiste inimeste põhivabaduste vastu ning arvestab lapse vanust ja toetab lapse ühiskonda reintegreerimise taotlust ning tema omandatavat konstruktiivset osa ühiskonnas.

/.../

3. Konventsiooni osalisriigid püüavad edendada nende laste, keda kahtlustatakse, süüdistatakse või leitakse süüdi olevat kriminaalseaduse rikkumises, suhtes kohaldatavate seaduste ja protseduuride koostamist, ametivõimude ja asutuste rajamist, eriti:

a) vanuse alammäära kehtestamist, alla mida loetakse laps kriminaalseadust mitte rikkunuks;

b) kus vähegi võimalik ja soovitatav, selliste laste puhul muude, kohtuväliste meetmete võtmist, tingimusel et täielikult austatakse inimõigusi ja tagatakse lapsele seaduslik kaitse.

/.../

Kriminaalvastutus ja statistika

- Süüvõimeiga
 - Eesti võrdluses teiste riikidega
 - Noored täiskasvanud
- Laste kuriteod
 - Ametlik statistika ja uuringud
- Laste erikohtlemine

Tänan!